

Povodom Međunarodnog dana žena i djevojaka u znanosti

Međunarodni dan žena i djevojaka u znanosti obilježava se 11. veljače (<https://www.un.org/en/observances/women-and-girls-in-science-day>). Prvi put je taj dan obilježen 2015. godine s ciljem promicanja ravnopravnog sudjelovanja djevojaka i žena u obrazovanju, usavršavanju, radu i donošenju odluka u znanosti, eliminacije svakog oblika diskriminacije žena te premošćivanje pravnih, ekonomskih, socijalnih i kulturnih barijera poticanjem razvoja obrazovnih politika i programa, uključujući školske kurikulume. Cilj je jasan: poticanje većeg sudjelovanja žena i djevojaka, promocija razvoja karijere u znanostima i veće priznavanje postignuća i doprinosa žena u znanosti. Premda su prema novijim podacima preko polovice studenata žene, njih 56 %, tek oko četvrtinu profesorskih pozicija zauzimaju žene. Poznato je da je na filozofskim katedrama stvar još gora: prema nekih procjenama tek oko 20 % profesorskih pozicija na filozofiji imaju žene.

Ove godine Centar za istraživanje žena u filozofiji (<https://cizuf.ifzg.hr/>) želi obilježiti taj dan i skretanjem pozornosti podsjetiti na taj disbalans. Ovaj kratki esej, osobno razmišljanje iz pera jedne znanstvenice naš je skroman doprinos obilježavanju ovog dana.

Ovom prilikom iznosim nekoliko svojih razmišljanja o ženama u filozofiji. U posljednjih nekoliko godina bavim se ženama u filozofiji. Ovdje ću dati kratku rekonstrukciju geneze svojega interesa za tu temu. Kao i većina nas, tijekom svojeg srednjoškolskog pa i većine akademskog obrazovanja, nisam nailazila na žene u udžbenicima iz filozofije. Je li doista tako da ne postoje žene koje su se bavile filozofijom a da su dovoljno značajne da bi se našle na stranicama udžbenika? Pitanje filozofskog značenja i vrijednosti kao i kriterija prema kojima se to određuje sve me je više intrigiralo. Ubrzo su postale jasne dvije stvari. Prvo, u tradicionalnom filozofskom kanonu malo je žena. Drugo, kriteriji prema kojima netko pronalazi svoje mjesto u filozofskom kanonu tako su postavljeni – namjerno ili ne – da žene teško mogu ući u njega. Postoje zanimanja koja su tradicionalno »muška«, tj. zanimanja za koja smo naučeni da ih obavljaju muškarci, a to su uglavnom zanimanja koja se tiču moći. Postoje pak zanimanja u kojima se iziskuje stanovita fizička snaga, za što su biološki muškarci prikladniji od žena. Ni jedno ni drugo nije slučaj s filozofijom. Odakle mi onda dojam kako se u filozofiji radi o »muškom poslu«? Većina statistika, a njih nije mnogo, ukazuju na to kako se bavljenje filozofijom nalazi među »najmuškijim« zanimanjima i kako filozofija odolijeva ustrajnije od ostalih akademskih disciplina izjednačavanju zastupljenosti žena i muškaraca.

U knjizi koja se bavi pitanjem položaja žena u filozofiji *Women in Philosophy: What Needs to Change?* (Oxford University Press, 2013), urednice Katrina Hutchison i Fiona Jenkins postavljaju dva ključna pitanja. Što je razlog za to da nema žena u filozofiji te što je moguće i potrebno učiniti da se to promijeni? Ovima bih voljela pridodati sljedeća pitanja: zašto je to važno, trebamo li se brinuti o tome? Ova su pitanja važna zbog toga što se njima upućuje na strukturni problem: kriteriji odabira sustavno onemogućuju prisutnost i/ili napredovanje žena u akademskoj filozofiji. Bismo li se kao filozofi uopće trebali brinuti za položaj žena unutar naše struke? Mogući odgovor ponuđen u spomenutoj knjizi jest taj da je to zato što bi filozofi trebali brinuti o pravednosti i pravdi. To je tradicionalno jedna od temeljnih zadaća filozofa. Daljnji odgovor, koji se da iščitati iz spomenute knjige, sugerira da bi metodološka i tematska raznolikost, što bi bila vjerojatna posljedica uključivanja više žena u akademsku zajednicu, mogla biti poticajna za samu filozofiju i osvježiti ju novim ne samo sadržajima već i pristupima.

Ivana Skuhala Karasman